

Ekipaget är en helhet

Reflektioner över hästens form

I Ridsport nr 19/2001 läste jag en intressant artikel från ett dressyrforum, som hölls i Holland den 24-25 september. De ämnen som togs upp var mycket intressanta, t ex Johan Hinnemans och Kyra Kyrklunds inlägg. Eric Lette tog upp att ridkonsten ska utvecklas och inte bara bygga på traditioner. Det här tycker jag är intressant.

Vad menar vi med utveckling? Jag hoppas att det är till en mjuk och naturlig ridning, där hästen harmoniskt utför vad ryttaren ber om. En del vill bevara traditionerna, speciellt när man talar om hästens form. Det man glömmer bort i dessa diskussioner är ryttaren

Titta på gamla bilder och försök känna hur ryttarens stela kropp känns på hästryggen – försök att föreställa er hur hästen upplever känslan. Nacken är högsta punkten på hästen och nosen är i lodlinjen. Men var är mjukheten och harmonin? Denna traditionella ridning vill vi inte ha tillbaka. Många ryttare var otroligt skickliga på den tiden. Men att lära ut hjälper och en känsla i ryttarkroppen är vi fortfarande väldigt dåliga på.

Jag arbetar lite isolerat här på min anläggning och har inte influerats av några moden. Jag har själv genomgått många stadier i min egen ridutveckling och har viss erfarenhet av både människans och hästens kroppar. Mina principer bygger på en riktig balans hos ryttaren, som i sin tur ska förbättra hästens balans så fort ryttaren sitter upp.

Hästens utbildningsskala som diskuteras gäller ofta hästar som är lite utöver det vanliga. Vi som arbetar med mer ordinära hästar – som ibland har låga halsansättningar, korta nackar, stupande bogar, mindre vinklingar i bakbenen, stora oliksidigheter etc – vet att det krävs en enorm noggrannhet och konsekvens för att få fram en hållbar häst med regelbundna, lösgjorda och spänstiga gångarter. Jag brukar leka med hästens ABC, det brukar fungera:

aktivitet, framåtbjudning, svara på hjälperna – ger motor.
balans, den enklaste graden av samling, självbärighet – ger takt.
symmetri, liksidighet, "rakriktad" – ger regelbundna gångarter.
Lösgjordheten, avspändhet både fysiskt och psykiskt – ger mjukare gångarter och övergångar, rytm.

Samling, förbättra balans och styrka – ger spänst och schvung.

Observera att det ena inte utesluter det andra. Du kan inte säga att en

häst är ordentligt lösgjord om den inte är i balans och symmetrisk.

Jag kan inte låta bli att jämföra ryttare och häst, då jag arbetar med båda parter. Enligt en flertusenårig tradition (Tai Chi och Qi Gong) finns det ett sätt att hitta den naturliga balansen. Människan som står rätt på fotsulorna kan bygga upp kroppens olika delar ovanpå varandra för att slutligen bära kronan på verket – huvudet. Huvudet kan då bäras lätt och ledigt, nacken känns spänstig och hakan samt halsens framsida känns avspända.

Ryttaren på hästen får i denna balans tunga armar och ben med rörliga ledgångar varmed hjälperna (signalerna) kan ges utan statisk spänning. Andningen blir låg. Leden mellan skallen och första halskotan (den s k ja-leden) och leden mellan första och andra halskotan ("nej-leden") blir friare och rörligare.

Enligt en flerhundraårig tradition vet man att även hästen kan bära sitt huvud spänstigt och lätt när den belastar sina bakben mer samt liksidigt. Nacken kommer då att bli den högsta punkten och nosen hamnar i eller något framför lodlinjen. Halsens överlinje blir spänstig, underhalsen avspänd. Hästens andningsvägar blir fria. Hästen ger efter i nacken (leden mellan skallen och första halskotan) och blir lättare att ställa (leden mellan första och andra halskotan).

Studera en häst med låg halsansättning och kort nacke och se vad som händer med överlinjen när hästen börjar bära och driva jämnt med båda bakbenen. Att över huvud taget börja fixa med hästens huvudställning trodde jag var ett avslutat kapitel inom ridkonsten.

Vi får inte glömma bort att samling är ett muskelarbete som utvecklar spänst hos hästen. Att rida en häst i en lång och låg (ej djup) form är mer stretching, där hästen fortfarande måste ha en viss spänning i muskulaturen för att kunna hålla balansen och bära sitt huvud samt ryttaren på ryggen.

Som instruktör/domare måste vi lära oss att se sambandet mellan ryttarens hållning och hästens hållning (form). Det är mycket vanligt att ryttaren skaffar sig allt bättre hästar för att kompensera en dålig kroppsuppfattning hos sig själv.

Ofta ser vi även i större tävlingssammanhang alltför uppsträckta sitsar med spända ryggar och nackar. Det ska förmodligen se elegant ut men leder till en stel överlinje på hästen och ofta till att hästens nos kommer bakom lodlinjen.

Den andra varianten av dålig kroppsuppfattning är den vanligt förekommande "ridskolesitsen", där ryttaren skjuter hästen framför sig med ett tillbakalutat bäcken och spänningar i magen – hästen blir ofta framtung och bakom hand.

Och så har vi alla sneda sitsar, som gör det svårt för hästen att bära jämnt på båda bakbenen.

För att inte bli alltför tjatig avslutar jag med att framföra mitt motto: vi måste lära oss att hitta tillbaka till det enkla och naturliga, att finna helheten i ekipaget.

Maggi von Wachenfeldt
Kinda Häst